

i Forhold til hverandre. Jeg vilde have sat overordentlig Pris paa, om man fra det Synspunkt havde udarbejdet Lovforslaget, om man, som man siger, havde taget Munden fuld, altsaa virkelig havde sat som Formaalet for Lovforslaget at ville skabe flere selvstaendige Hjem. Nu! det er ikke slet; og det er cærlig sagt, at det ikke har været Forslagsstillernes Mening. Jeg kommer maaste senere til at berøre det, men jeg vil anthydningsvis berøre det her, at jeg nærer nogen Frygt for, at man i ikke saa Tilfælde vil komme til at skabe en større Uelbstændighed for adskillige af disse Hjem, end der allerede findes.

Jeg siger altsaa, dette er Omfanget i Tal, Omfanget af det Maal, som de ærede Herrer have sigtet paa. Herefter vil jeg nu spørge, om det er Meningen, at de paagældende Indsiddere og jordløse Husmænd skulle have Ret til at kræve 2 Ekr. eller kun 1 à 2 Ekp. Land efter Sogneraadets Waag. Der staar i § 2, at der skal gives disse Folk Udgang til Bruugen af 1 à 2 Ekp. Land. Det er altsaa ikke ganske bestemt afgjort, og det er dog Hovedbestemmelsen i denne Sag, hvad Ret de skulle have. Der staar i § 3, at de, som ere i Besiddelse af en Jordlod mindre end en Ekp. Land, kunne dog kun kræve en ny Havelod paa en Ekp. Lands Størrelse. Der synes det altsaa at tyde paa, at § 2 skal forstaaes saaledes, at det er 2 Ekr. Land, der kan kræves; men nøjagtigt er det ikke paa nogen Maade angivet; det er ikke positivt bestemt noget Sted. Der staar i § 4, at der skal angives, om der ønskes en større eller mindre Jordlod, 2 eller 1 Ekp. Land; men der staar ikke, om de kunne saa deres Ønske opfyldt. Der staar ikke, om Sogneraadet kan bestemme, at det skal være 1 eller 2 Ekp. Land. Jeg gaar imidlertid ud fra, at Forslagsstillerne mene, at de paagældende skulle have Ret til at kræve 2 Ekr. Land, men det burde være udtrykkt bestemt i § 2, dog det kan jo siden ske, hvis det er Meningen. Mine før fremsatte Beregninger ere opgjorte efter Status nu; det forekommer mig imidlertid, at de ærede Forslagsstillere ogsaa have indskrænket Forslaget til kun at omfatte Antallet af de ved denne Lovs Straftrederne i Kommunerne værende Husmands- og Indsiddersfamilier. De have indskrænket det til Status nu og ikke tænkt paa Forøgelsen i Fremtiden. De, der herefter komme, maa selv sitre sig Jord, dem lade de aldeles ude af Betragtning, jeg kan ikke læse Lovforslaget anderledes; naturligvis er det en væsentlig Begrænsning, men selv med Begrænsningen har Forslaget sin Betydning. Jeg

vil dog gøre opmærksom paa, at Antallet af jordløse Huse eller Huse, der saa godt som ikke have nogen Jord, er i meget stærk Stigning eller har i alt Fald været det. I det sidste Afsnit af statistisk Tabelværk, som omhandler dette Forhold, udtales det, at Antallet af Huse i Jylland i de 12 Aar, der gaa forud for 1885, er steget med 14,8 pCt. og paa Derne med 13,7 pCt., altsaa med noget over $\frac{1}{7}$, og naar de ville lægge Mærke til, at i det samme Tidrum er Hartkornstillaget for Husmænd kun forøget med gennemsnitlig 5 pCt., saa viser det sig, at en meget stor Del af denne Forøgelse maa antages at falde paa de jordløse Huse. Jeg gaar saaledes ud fra, at den efter min Betragtning tilstedeværende Mangel i Lovforslaget er bevislig for Forslagsstillerne og opretholdt af dem; de have altsaa ikke villet lade Løven gælde for Fremtiden, for saa vidt der skulle komme Huse til. Jeg vil forbeholde mig min Stilling til det Spørgsmaal, om ikke Lovforslaget burde have den Klausul, at det overhovedet for Fremtiden ikke er tilladt, naar man opfører Huse, at udlade og tillægge dem et Par Skæpper Land til Have. — Gaar jeg nu ud fra, at det skal være 2 Skæpper Land, man vil unde de paagældende, saa spørger jeg: Hvad er 2 Skæpper Land? 2 Skæpper Land kunne, maalte i Værdi, være $\frac{1}{100}$ af en Tønde Hartkorn — ja ned til $\frac{1}{300}$ Td. — men det kan ogsaa være f. Eks. ca. $\frac{1}{20}$ af en Td. Hartkorn. Det er saa variabelt, hvad der forstaaes ved 2 Ekr. Land, at det forekommer mig lidt besynderligt, at de ærede Forslagsstillere ansætte det til 2 Skæpper Land uden at angive noget Normal-Bonitetsmaal. Det ærede Medlem, der talte før, har aabenbart Ret i, at i Jylland kan man flere Steder saa en Tønde Land for det, som man andre Steder skal give for mindre end en Skæppe. Jeg kan ikke forstaa rettere, end at de Herrer maa tage en Maaler, hvilken de saa vil tage, fra Takst 24 og dybere ned, kort sagt, at De maa tage en Normalmaaler for den Jord, De ville tildele. Ellers kommer det jo til at gaa efter bedste Bestub. Der kan saa et Sted blive henlagt en brugt Mærkelgrav eller Grusgrav, et andet Sted et Stykke Hede, et tredje Sted et Stykke ikke støvryddet Skovjord, som det kræver meget Arbejde at bringe i Stand, til Have. Det er henkastet saa aldeles uden Regel, det er overladt, som Forslaget siger, ganske til Kommunerne og derefter til Amtsraadene at bestemme, hvad de 2 Skæpper Land skulle betyde. Der bør indføres en Værdimaaler i Lovforslaget. Selv om det saa bliver mindre af de bedste Jorder, saa maa det jo blive mere for andre Steder.